

Title :	๒๑ ตุลาคม วันคล้ายวันพระราชสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ครบ ๑๑๒ ปี
Subject Heading 1 :	
Subject Heading 2 :	
Source :	มติชน ๗/๗ 7
Date :	๑๐ ตุลาคม ๓.ศ. ๒๕๕๕ วันพุธ

วันที่ 21 ตุลาคม 2443 เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และในปีพุทธศักราช 2543 รัฐบาลได้ประกาศให้เป็นปีเฉลิมฉลองโอกาสครบ 100 ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ และถวายพระราชสมัญญา "พระมารดาแห่งการสาธารณสุขไทย" ในปีมหามงคลนี้ องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก ได้เฉลิมพระเกียรติยกย่องให้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็น "บุคคลสำคัญของโลก"

ตลอดพระชนม์ชีพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงงานช่วยเหลือประชาชนชาวไทยอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยพระวรกาย ถึงแม้พระองค์จะสวรรคต แต่พระเมตตาคุณที่ทรงมีต่อประชาชนชาวไทยยังคงดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง ด้วยทรงมีพระราชปณิธานว่า "ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ เป็นกิจที่หนึ่ง ผลประโยชน์รวมเป็นกิจที่สอง"

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงดำเนินรอยตามพระยุคลบาทสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบัน และการสาธารณสุขไทย สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จเยี่ยมเยียนประชาชนในจังหวัดต่างๆ แม้จะเป็นถิ่นทุรกันดารที่ห่างไกล ทรงออกเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศ พระราชทานสิ่งของความช่วยเหลือและบำรุงขวัญกำลังใจแก่ราษฎร ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และพลเรือนในท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2507

การเสด็จไปทรงเยี่ยมราษฎรเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้ทรงริเริ่มงานพัฒนาต่างๆ คือ การศึกษา, การสาธารณสุข, การฟื้นฟูปลุกป่าและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่อดุลย

จากการเสด็จเยี่ยมประชาชนในจังหวัดต่างๆ ทรงเห็นราษฎรมีโรคภัยไข้เจ็บ และถิ่นห่างไกล ไม่มีแพทย์ จึงพระราชทานกำเนิดหน่วยแพทย์อาสาสมัครตั้งตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2507 และในปีพุทธศักราช 2512 ได้ทรงจัดตั้งหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ เรียกว่า แพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) และทรงกำหนดการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มไว้ 4 ด้าน คือ

- การตรวจรักษาโดยแพทย์
- การบำบัดการปวดฟัน
- การป้องกันโรค
- การเยี่ยมเยียนประชาชน แจกอาหารและเครื่องนุ่งห่ม โดยอาสาสมัครสมทบ

ในปีพุทธศักราช 2516 ได้ทรงเริ่มนำระบบการสื่อสารทางวิทยุรับ-ส่ง มาใช้ให้คำปรึกษาและรักษาผู้ป่วยซึ่งเรียกว่า แพทย์ทางอากาศ หรือต่อมาเรียกว่า "แพทย์ทางวิทยุ"

ในปีพุทธศักราช 2517 ปรับปรุงกิจการพอ.สว.โดยให้ดำเนินงานในรูปแบบของมูลนิธิพระราชทานนามว่า มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และพระราชทานเงิน 1 ล้านบาทเป็นทุนเริ่มแรกของมูลนิธิ

ด้วยน้ำพระทัยที่เปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาไมตรีที่มอบให้แก่ผู้ที่เจ็บป่วย ยากไร้ในถิ่นทุรกันดาร นอกจากจะจัดตั้งหน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.)

21 ตุลาคม วันคล้ายวันพระราชสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ครบ 112

๖๖

ในปีพุทธศักราช 2543 รัฐบาลได้ประกาศให้เป็นปีเฉลิมฉลองโอกาสครบ 100 ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ และถวายพระราชสมัญญา 'พระมารดาแห่งการสาธารณสุขไทย' ในปีมหามงคลนี้ องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก ได้เฉลิมพระเกียรติยกย่องให้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเป็น 'บุคคลสำคัญของโลก'

๖๖

แล้ว ทรงจัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์ตำรวจตระเวนชายแดนในอุบลรัตน์ (มส.ตชด.สว.) ซึ่งปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดต่างๆ ที่มีพื้นที่ทุรกันดาร อันเนื่องมาจากพระเมตตาซึ่งทรงมีต่อตำรวจตระเวนชายแดนและประชาชนที่อยู่ในอาภัพของตำรวจตระเวนชายแดนเมื่อเกิดการเจ็บป่วยขึ้น เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2512 พระองค์ทรงจัดให้มีการประชุม และทรงเป็นประธานในที่ประชุมจัดตั้งหน่วยแพทย์อาสาสมัคร ขึ้นเป็นครั้งแรก ณ จังหวัดเชียงใหม่ และทรงจัดตั้งหน่วยแพทย์อาสาในสมเด็จพระบรมราชชนนี (พอ.สว.) ปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดต่างๆ ที่มีพื้นที่ทุรกันดาร โดยใช้เครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ของกองบินตำรวจเป็นพาหนะ ออกเดินทางเช้าวันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ และเดินทางกลับในเย็นวันเดียวกัน

ศาสตราจารย์ออดุล วิเชียรเจริญ กรรมการบริหารองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก เปิดเพียงถึงการองค์การยูเนสโกประกาศยกย่องสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ในฐานะเป็นผู้นำเสนอเอกสารพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสนอให้องค์การยูเนสโกพิจารณาว่า ได้แยกพระราชกรณียกิจของพระองค์ออกเป็นหลายสาขาด้วยกัน ได้แก่

สาขาการให้การศึกษาระดับประถมศึกษาแก่เด็กในท้องถิ่นทุรกันดาร สาขาการอบรมเยาวชนชาวเขาตามหลักสูตรเบ็ดเสร็จ สาขาการพัฒนาผู้นำชาวเขา สาขาอบรมและพัฒนาเยาวชนใน

ท้องถิ่นทุรกันดาร สาขาการศึกษาจริยธรรมและค่านิยม โดยทรงเน้นด้านจริยธรรม และค่านิยมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนของไทย สาขาการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะและหัตถกรรมของชาวเขา และสาขาการแพทย์และสาธารณสุขสำหรับชาวชนบทในท้องถิ่นทุรกันดาร

โครงการให้การศึกษาระดับประถมศึกษาแก่เด็กในท้องถิ่นทุรกันดาร การเสด็จประพาสหัวเมืองห่างไกลในถิ่นทุรกันดารพร้อมด้วยตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเริ่มเมื่อ พ.ศ.2507 เป็นเหตุให้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงพบเห็นสภาพการขาดแคลนโรงเรียนสำหรับเด็กในขณะนั้น ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับยังมีได้ครอบคลุมไม่ถึงดินแดนที่ห่างไกลการคมนาคม มีแต่ตำรวจตระเวนชายแดนเท่านั้นที่ไปตั้งโรงเรียนในหมู่บ้านตั้งแต่ พ.ศ. 2497 ด้วยความขาดแคลนโรงเรียน จึงยังอยู่ในสภาพขาดอุปกรณ์และระดับการศึกษาที่ยังต่ำกว่ามาตรฐาน ด้วยน้ำพระทัยอันเมตตาต่อเยาวชนด้วยโอกาส จึงทรงรับโรงเรียนเหล่านั้นเข้าไว้ในพระราชูปถัมภ์ ต่อจากนั้นที่พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และเงินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศลแก่กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขตต่างๆ เพื่อนำไปจัดสร้างโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน และได้เสด็จพระราชดำเนินไปเปิดโรงเรียนเหล่านั้นทุกแห่ง รวมทั้งพระราชทานเสื้อผ้า หนังสือ อุปกรณ์การเรียน และเครื่องเล่นแก่เด็กๆ ในโอกาส

ฉลองวันนานาชาติแห่งการรู้หนังสือเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2532 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับรางวัลด้านการรู้หนังสือของสมาคมการอ่านระหว่างประเทศองค์การยูเนสโก

ความสำเร็จที่ได้รับการยอมรับจนได้รับรางวัลนี้ คือ บทบาทที่โดดเด่นในการให้การศึกษาระดับพื้นฐาน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะในการอ่านเขียน การสื่อสาร และการประกอบอาชีพ ซึ่งนับว่าเป็นพื้นฐานสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยเฉพาะบรรดาชาวเขาและประชากรในถิ่นทุรกันดาร เพื่อว่าจะส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพึ่งพาตนเอง และการมีส่วนร่วมในชุมชน ในปี พ.ศ.2539 ปรากฏว่ามีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนรวมทั้งสิ้น 670 โรงเรียน

ในจำนวนนี้ 436 โรงเรียนได้รับโอนเข้าระบบการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว

โครงการอบรมเยาวชนชาวเขาตามหลักสูตรเบ็ดเสร็จ คือ การจัดโครงการที่เน้นการอบรมระยะสั้น เพื่อฝึกทักษะเยาวชนตามหลักสูตรเบ็ดเสร็จ 8 เดือน ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2516 มีมูลนิธิส่งเสริมผลิตผลชาวเขา ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2515 ภายใต้พระราชูปถัมภ์ เป็น

ผู้ดำเนินโครงการ ในแต่ละครั้งที่มีเยาวชนชาวเขาประมาณ 20 คน อายุระหว่าง 15-20 ปี จะได้รับคัดเลือกให้มาพักอยู่ ณ ของมูลนิธิ ที่จังหวัดเชียงราย

โครงการนี้ได้ตอบสนองวัตถุประสงค์ของเยาวชนแต่ละกลุ่มเหล่านี้สามารถช่วยทำงานได้ดีขึ้น เสาเรียนต่อไป และสามารถชีวิตอยู่ในสังคมที่กว้างขวางขึ้น เงินโครงการนี้ได้มาจากพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เงินทูลเกล้าฯ ถวายจากองค์กร CIDA สตรีนิวซีแลนด์ในประเทศไทย

โครงการพัฒนานำเยาวชนชาว พ.ศ.2522 โครงการอบรมเยาวชนชาวหลักสูตรเบ็ดเสร็จได้รับการดัดแปลงว่า โครงการผู้นำเยาวชนชาวเขาเพื่อสนับสนุนแก่เยาวชนชาวเขาที่มีสติอายุระหว่าง 15-20 ปี และเรียนจบชั้นศึกษาแล้ว โครงการนี้ได้รับทุนในการดำเนินงานปีละ 20 คน ให้มาพักอยู่ที่มูลนิธิส่งเสริมผลิตผลชาวเขาไทย เพื่อ

ในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในการศึกษาทั่วไปและที่มูลนิธิส่งเสริมผลิตผลชาวเขาไทย เพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยมทางศีลธรรม พลเมือง และทัศนคติในการทำงานด้วย

โครงการอบรมและพัฒนาเยาวชนทุรกันดาร เมื่อ พ.ศ.2529 มีการขยายเพิ่มการช่วยเหลือเยาวชนชาวเขา และในถิ่นทุรกันดารแหล่งอื่นๆ ใน 8 จังหวัดเหนือของประเทศไทย เยาวชนกว่า 100 คนที่ได้รับการอบรมจากโครงการปัจจุบันเยาวชนเหล่านี้ได้เข้าทำงานในทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชน และไม่ยอมที่กลับเข้าสู่ภูมิลำเนาเดิม และงานพัฒนาชุมชนของตน

การศึกษาจริยธรรมและค่านิยมของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็นบุคคลในด้านพระจริยวัตรและพระราชอัธยาศัยพร้อมด้วยจริยธรรม และศีลธรรม ในส่วทรงตระหนักในพระราชหฤทัยอยู่เสมอ

21 ตุลาคม วันคล้ายวันพระราชสมภพ

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ครบ 112 ปี

ในปีพุทธศักราช 2543 รัฐบาลได้ประกาศให้เป็นปีเฉลิมฉลองโอกาสครบ 100 ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ และถวายพระราชสมัญญา 'พระมารดาแห่งการสาธารณสุขไทย' ในปีมหามงคลนี้ องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก ได้เฉลิมพระเกียรติยกย่องให้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเป็น "บุคคลสำคัญของโลก"

ตลอดพระชนม์ชีพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงงานช่วยเหลือประชาชนชาวไทยอย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยพระวรกาย ถึงแม้พระองค์จะสวรรคต แต่พระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประชาชนชาวไทยยังดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง ด้วยทรงมีพระราชปณิธานว่า "ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ เป็นกิจที่หนึ่ง ผลประโยชน์รวมเป็นกิจที่สอง"

วันที่ 21 ตุลาคม 2443 เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และในปีพุทธศักราช 2543 รัฐบาลได้ประกาศให้เป็นปีเฉลิมฉลองโอกาสครบ 100 ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ และถวายพระราชสมัญญา "พระมารดาแห่งการสาธารณสุขไทย" ในปีมหามงคลนี้ องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือยูเนสโก ได้เฉลิมพระเกียรติยกย่องให้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงเป็น "บุคคลสำคัญของโลก"

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงดำเนินรอยตามพระยุคลบาทสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระบิดาแห่งการแพทย์แผนปัจจุบัน และการสาธารณสุขไทย สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จเยี่ยมเยียนประชาชนในจังหวัดต่างๆ แม้จะเป็นถิ่นทุรกันดารที่ห่างไกล ทรงออกเยี่ยมราษฎรในถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศ พระราชทานสิ่งของความช่วยเหลือและบำรุงขวัญกำลังใจแก่ราษฎรข้าราชการ ทหาร ตำรวจ และพลเรือนในท้องถิ่น ตั้งแต่ปี 2507

การเสด็จไปทรงเยี่ยมราษฎรเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้ทรงเริ่มงานพัฒนาต่างๆ คือ การศึกษา, การสาธารณสุข, การฟื้นฟูปลูกป่าและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่คอยดุง

จากการศึกษาเยี่ยมประชาชนในจังหวัดต่างๆ ทรงเห็นราษฎรมีโรคภัยไข้เจ็บ และถิ่นห่างไกล ไม่มีแพทย์ จึงพระราชทานกำเนิดหน่วยแพทย์อาสาสมัครสังวาลย์ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2507 และในปีพุทธศักราช 2512 ได้ทรงจัดตั้งหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ เรียกว่า แพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.) และทรงกำหนดการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มไว้ 4 ด้าน คือ

- การตรวจรักษาโดยแพทย์
- การบำบัดการปวดฟัน
- การป้องกันโรค
- การเยี่ยมเยียนประชาชน แจกอาหารและเครื่องนุ่งห่ม โดยอาสาสมัครสมทบ

ในปีพุทธศักราช 2516 ได้ทรงเริ่มนำระบบการสื่อสารทางวิทยุรับ-ส่ง มาใช้ให้คำปรึกษาและรักษาผู้ป่วยซึ่งเรียกว่า แพทย์ทางอากาศ หรือต่อมาเรียกว่า "แพทย์ทางวิทยุ"

ในปีพุทธศักราช 2517 ปรับปรุงกิจการพอ.สว. โดยให้ดำเนินงานในรูปแบบมูลนิธิ พระราชทานนามว่า มูลนิธิแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และพระราชทานเงิน 1 ล้านบาทเป็นทุนเริ่มแรกของมูลนิธิ

ด้วยน้ำพระทัยที่เปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาเมตตาที่มอบให้แก่ผู้ที่เจ็บป่วย ยากไร้ในถิ่นทุรกันดาร นอกจากจะจัดตั้งหน่วยแพทย์อาสาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (พอ.สว.)

แล้ว ทรงจัดตั้งมูลนิธิสงเคราะห์ตำรวจตระเวนชายแดนในอุปถัมภ์ (มส.ตชด.สว.) ซึ่งปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดต่างๆ ที่มีพื้นที่ทุรกันดาร อันเนื่องมาจากพระเมตตาซึ่งทรงมีต่อตำรวจตระเวนชายแดนและประชาชนที่อยู่ในอารักขาของตำรวจตระเวนชายแดนเมื่อเกิดการเจ็บป่วยขึ้น เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2512 พระองค์ทรงจัดให้มีการประชุม และทรงเป็นประธานในที่ประชุมจัดตั้งหน่วยแพทย์อาสาสมัคร ขึ้นเป็นครั้งแรก ณ จังหวัดเชียงใหม่ และทรงจัดตั้งหน่วยแพทย์อาสาในสมเด็จพระบรมราชชนนี (พอ.สว.) ปฏิบัติการอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดต่างๆ ที่มีพื้นที่ทุรกันดาร โดยใช้เครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ของกองบินตำรวจเป็นพาหนะ ออกเดินทางเข้าวันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ และเดินทางกลับในเย็นวันเดียวกัน

ศาสตราจารย์อดุล วิเชียรเจริญ กรรมการบริหารองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก เปิดเผยถึงการที่องค์การยูเนสโกประกาศยกย่องสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก ในฐานะผู้นำเสนอเอกสารพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสนอให้องค์การยูเนสโกพิจารณาได้ แยกพระราชกรณียกิจของพระองค์ออกเป็นหลายสาขาด้วยกัน ได้แก่

สาขาการให้การศึกษาระดับประถมศึกษาแก่เด็กในท้องถิ่นทุรกันดาร สาขาการอบรมเยาวชนชาวเขาตามหลักสูตรเบ็ดเสร็จ สาขาการพัฒนาผู้นำชาวเขา สาขาอบรมและพัฒนาเยาวชนใน

ท้องถิ่นทุรกันดาร สาขาการศึกษาริยธรรมและค่านิยม โดยทรงเน้นด้านจริยธรรม และค่านิยมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนของไทย สาขาการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปะและหัตถกรรมของชาวเขา และสาขาการแพทย์ และสาธารณสุขสำหรับชาวชนบทในท้องถิ่นทุรกันดาร

โครงการให้การศึกษาระดับประถมศึกษาแก่เด็กในท้องถิ่นทุรกันดาร การเสด็จประพาสหัวเมืองห่างไกลในถิ่นทุรกันดารพร้อมด้วยตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเริ่มเมื่อ พ.ศ.2507 เป็นเหตุให้สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงพบเห็นสภาพการขาดแคลนโรงเรียนสำหรับเด็กในขณะนั้น ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับยังมีได้ครอบคลุมไม่ถึงดินแดนที่ห่างไกลการคมนาคม มีแต่ตำรวจตระเวนชายแดนเท่านั้นที่ไปตั้งโรงเรียนในหมู่บ้านตั้งแต่ พ.ศ. 2497 ด้วยความขาดแคลนโรงเรียน จึงยังอยู่ในสภาพขาดอุปโภคและระดับการศึกษาที่ยังต่ำกว่ามาตรฐาน ด้วยน้ำพระทัยอันเมตตาต่อเยาวชนด้วยโอกาส จึงทรงรับโรงเรียนเหล่านั้นเข้าไว้ในพระราชูปถัมภ์ ต่อจากนั้นก็พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และเงินที่มีผู้ทูลเกล้าถวายโดยเสด็จพระราชกุศลแก่กองกำลังตำรวจตระเวนชายแดนเขตต่างๆ เพื่อนำไปจัดสร้างโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน และได้เสด็จพระราชดำเนินไปเปิดโรงเรียนเหล่านั้นทุกแห่ง รวมทั้งพระราชทานเสื้อผ้า หนังสือ อุปกรณ์การเรียน และเครื่องเล่นแก่เด็กๆ ในโอกาส

ฉลองวันนานาชาติแห่งการรู้หนังสือเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2532 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้รับรางวัลด้านการรู้หนังสือของสมาคมการอ่านระหว่างประเทศองค์การยูเนสโก ความสำเร็จที่ได้รับการยอมรับจนได้รับรางวัลนี้ คือ บทบาทที่โดดเด่นในการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อช่วยพัฒนาทักษะในการอ่านเขียน การสื่อสาร และการประกอบอาชีพ ซึ่งนับว่าจำเป็นสำหรับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยเฉพาะบรรดาชาวเขาและประชากรในถิ่นทุรกันดาร เพื่อว่าจะส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพึ่งพาตนเอง และการมีส่วนร่วมในชุมชน ในปี พ.ศ.2539 ปรากฏว่ามีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนรวมทั้งสิ้น 670 โรงเรียนจำนวนนี้ 436 โรงเรียนได้รับโอนเข้าสู่ระบบการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว

โครงการอบรมเยาวชนชาวเขาตามหลักสูตรเบ็ดเสร็จ คือ การจัดโครงการที่เน้นการอบรมระยะสั้น เพื่อฝึกทักษะเยาวชนตามหลักสูตรเบ็ดเสร็จ 8 เดือน ซึ่งเริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2516 มีมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขา ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2515 ภายใต้พระราชูปถัมภ์ เป็น

ผู้ดำเนินโครงการ ในแต่ละครั้งที่มีการอบรมเยาวชนชาวเขาประมาณ 20 คน อายุระหว่าง 12 ถึง 20 ปี จะได้รับคัดเลือกให้มาพักอยู่ ณ ที่ทำการของมูลนิธิ ที่จังหวัดเชียงราย โครงการนี้ได้ตอบสนองของวัตถุประสงค์ที่จะให้เยาวชนแต่ละกลุ่มเหล่านี้สามารถช่วยตัวเองได้ ทำงานได้ดีขึ้น เสาเรียนต่อไป และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่กว้างขวางขึ้น เงินสนับสนุนโครงการนี้ได้มาจากพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี รวมทั้งเงินทูลเกล้าฯ ถวายจากองค์กร CIDA และกลุ่มสตรีนิวซีแลนด์ในประเทศไทย

โครงการพัฒนาผู้นำเยาวชนชาวเขา ใน พ.ศ.2522 โครงการอบรมเยาวชนชาวเขาตามหลักสูตรเบ็ดเสร็จได้รับการตัดแปลง และใช้ชื่อว่า โครงการผู้นำเยาวชนชาวเขาเพื่อให้ความสนับสนุนแก่เยาวชนชาวเขาที่มีสติปัญญาดี อายุระหว่าง 15-20 ปี และเรียนจบชั้นประถมศึกษาแล้ว โครงการนี้ได้รับทุนในการดำเนินการประมาณปีละ 20 คน ให้มาพักอยู่ที่ทำการของมูลนิธิส่งเสริมผลผลิตชาวเขาไทย เพื่อมาเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในการศึกษาทั่วไปและวิชาชีพ

มูลนิธิจัดส่งให้ไปเรียนตามวิทยาลัยต่างๆ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีมีพระราชประสงค์ให้การศึกษแก่เด็ก และเยาวชนครอบคลุมไปถึงการปลูกฝังค่านิยมทางศีลธรรม ความเป็นพลเมือง และทัศนคติในการทำงานด้วย

โครงการอบรมและพัฒนาเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร เมื่อ พ.ศ.2529 มีการขยายโครงการเพิ่มการช่วยเหลือเยาวชนชาวเขา และเยาวชนในถิ่นทุรกันดารแหล่งอื่นๆ ใน 8 จังหวัด ทางภาคเหนือของประเทศไทย เยาวชนกว่า 300 คน ทั้งที่เป็นชาวเขาและที่เป็นเยาวชนในถิ่นทุรกันดารอื่นๆ ได้รับการอบรมจากโครงการนี้ และในปัจจุบันเยาวชนเหล่านี้ได้เข้าทำงานในสาขาต่างๆ ทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชน และมีจำนวนไม่น้อยที่กลับเข้าสู่ภูมิลำเนาเดิม และมีส่วนช่วยงานพัฒนาชุมชนของตน

การศึกษาริยธรรมและค่านิยม สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเป็นบุคคลตัวอย่างในด้านพระจริยวัตรและพระราชอัธยาศัยที่เพียบพร้อมด้วยจริยธรรม และศีลธรรม ในส่วนพระองค์ ทรงตระหนักในพระราชหฤทัยอยู่เสมอว่า ศิล

โดยเฉพาะ ศิลทำ เป็นหลักแห่งความประพฤติทางมนุษยธรรมของคนทั่วไปโดยไม่เลือกชาติ ศาสนา ส่วนการปฏิบัติรวมแล้วแต่ความตั้งใจของแต่ละคน

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีพระราชดำริในเรื่องของ INTELLIGENCE (ปัญญา) ว่าทุกคนมีติดตัวมาตั้งแต่เกิดปัญญาต้องใช้อยู่เสมอ ปัญญาจะคล่องขึ้น โดยให้ความคิดตรึกตรอง (REASONING) ในสิ่งต่างๆ อยู่เสมอและรู้ว่าอะไรดีไม่ดีจากพ่อแม่ ครู อาจารย์ ผู้ที่มีปัญญาสูงก็จะเข้าใจได้เร็ว ความรู้ที่แท้จริงในทางพระธรรม หรือทางโลกก็พิจารณาสิ่งต่างๆ โดยปัญญาที่ได้ใช้อยู่เสมอก็จะคล่องแคล่วและคมขึ้น โดยความคิดตรึกตรองก็จะมีความรู้เข้าใจอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ยังมีพระราชดำริในเรื่องความรู้จักใช้ ความรู้จักพอใจ ความประหยัด และการไม่ทรงอยู่นิ่งเฉยก็คือ ความขยันหมั่นเพียร ด้วยการแสดงออกทางการใช้แรงงานหรือปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่างๆ ทรงเน้นความพอดีและความเป็นคนดี มีเมตตา กรุณาต่อผู้อื่นที่ด้อยกว่า และผู้ที่กำลังต้องการความช่วยเหลือ

ศาสตราจารย์อดุล วิเชียรเจริญ เปิดเผยด้วยว่า การพิจารณาถ้อยแถลงบุคคลใดเป็นบุคคลสำคัญของโลกนั้น องค์การยูเนสโกมีหลักเกณฑ์ที่เข้มงวดมาก โดยเฉพาะผลงานของบุคคลนั้นๆ จะต้องเป็นผลงานดีเด่นระดับโลก เป็นการเชิดชูและสะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์ของยูเนสโก ซึ่งพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีนั่น คณะกรรมการของยูเนสโกมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ทรงเป็นบุคคลสำคัญของโลก

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีมีพระปรีชาสามารถ พระวิริยอุตสาหะ และเมตตาคุณต่อชาวไทยที่อยู่ชายแดนห่างไกลความเจริญ โดยเฉพาะทางสุขภาพอนามัย ทรงตั้งหน่วยแพทย์อาสา พอ.สว. มูลนิธิตำรวจตระเวนชายแดนและครอบครัว โรงเรียนประถมศึกษาชายแดน โดยพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์กับทุนบริจาค โดยเสด็จพระราชกุศล มาจนตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์

ประชาชนชาวไทยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ทรงเทิดทูนพระองค์ไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อม ประทับอยู่ในจิตใจของคนไทยทุกหมู่เหล่ามิได้ลืมเลือน

กฤษณา พันธุ์มานิช